

769.12.

8

+ 1869

S. Káim

1869. Január 30.

"Hapnal"

"Első" Evfolyjam

A Sárosnagypataki magyarországi önképző társulat
közlönye. Hegyelvük határára kétszer, egymás a
két utolsó évétől kezdve napján két új, szeredelom
ben két példányban

Semető's gondolatok

Sersék hi velem majd a gyász semetöbe
Hervadni ha indul a rét violája
S bonnyasok ott le mellestem a földön
A néma halottak alvó porára
E gondolatok rá a végnyesekre...
Van-e nem mely állól könnynel ne eredne
Sne vmlana árnal fajdatmanak könnye
Hogy vörkze fedel a sírnak göröngye.

Sersék hi velem majd a gyász semetöbe,
Könnyeim ha kérd a rét violája
S bonnyasok ott le mellestem a földön
A néma halottak nyugovó porára.

Es gondoljason na ama nagy savastra!...
Van-e kem, melyattól könnyre ne fakadna?
Ne omlana áral és örömkönnye
Hogy irókra nem fed a sornak göröngye

B. Jósika Miklós „Helion” című
közreményének ismertetése

(Folytatás:))

II

Építani érdemeit verem fel e műnek általánosan
nemondhatni, hogy szerzője imádja és költölgő a tökéletes
az eszményis, s ezt nem ott, nem is abban találja fel, hol
és a miben a közleltek közt. Az eszmék és alakok
felszalálásában, felkeresésében atadályt nem ismer, kel-
leme szabad és korlátlan, melyből a szabadon bölcse-
és művelés aestheticus ismerjék fel.

A képzési alak e műben a mennyiségi minőség és vi-
kovyszerinti fenséges. Midőn a chaos a nagy mindendéges
a látható cherubok ejeli legibjás, s midőn a mindenség uras
hasalma és dicsővége teljében előnkbe állítja, a fenséges
érintésnek minsegy önsudalmával birunk. Ambar a műve
ket alsal közzetisess fenséges mindentkor inkább modke-
rinsi leend, miutan csak a közzellen kemelés, és alany,
ságunk túkörre vesess képzésal ebberhetjék tisztán a fensé-
ges érintés - minden más esetben csak a nagyon művelés ké-
pességi selesség képez ama.

A képzés hatásának emelésére különösen befolynak

e miiben a természetes jelenségeinek fessivénél válsakozó el
 lenyesek és különféleségeik, midőn az égi éron körül len
 go" fénynek merész cseselésével törekvők képzelmünkkel
 megvesztégetni, s nyomban utána kioltja az ég lámpáinak
 aslaskasatlan sötétségét torjossá, s az aether életnél
 küli működésatlanságát megrendítőleg előnkbe állítja,
 mintha minden létező a semmiébe merülne volna. Ki
 vünke elfogul, az alaksalan homály ökönében borkongató
 hideg lég csap meg. Képzelmünk reményekes szeremseni haj
 landó. S minz kabadal fel értelemünk e kellemetlen nyo
 más alól, midőn a derengő ég bolgján egyszerre ébredő korán
 tör utas, fényével ránk sündörköve ama végtelenségben
 működő sítokstéri élet, - a mi előbb halál volt, most meg
 elevenül, a mi előbb vigasztalan borkadállyal vész körül
 most a fenség emelő bátorító értelet költi fel bennünk. S a
 pécsi: értelet kell továbbá, ha a chemb körül alakjáról,
 a kelid keraph ársatlanságára fordítjuk képzelmünkkel. Ab
 rándozatra vörstörök, s tükörstéri érteletes kelt fel bennünk
 végre, midőn a chaosz volféledegenek kellemes egészekké'ek
 válsakozását s midőn a keraph megvémmitülését bájoló phan
 tasiával tünsezi elő. (Folytatjuk.)

Tiska kerelme

-Költői elbeszélés-

(Folytatás.)

De kugó kivatarz fustába ki féker
 Omlo' hegyi könek mi bir allni ellen
 Tanacsadó köbal a Tiska sziveket
 Fleves indulást fekeren, a menjen. . .

A keves indulas mins forgo' vel társad
Sellen nemállóan kedő' fusamának
Növekedő' kével vész a légi körbe,
Mig usóljara majd hiszelenül löki le.

Eralass a fényes várnép köteleje
Jutoss Tiska bajnok vitékei élén,
Rá' vővegy Szánal valamennyi népe
Ajakára hangos vialom stór néven
Mestrelfusó' körben bekugá' a léget,
Skünetén' Tiskákhoz Tsa maga lépést,
S Rajján' csoda művi Rostonus emelven
Hly kök hangokának esáblengletü' nyelven:

"A Laka nevében e stép Rostonus ma,
Bajnoki művetek hícsi júsalmán,
A lála Röstöse, a kerestet fonsa,
Mely népem arckáru' im elétek táru'
Ete nem hervadó' borostyan kvelek
Sajgó' tebeitek iras' legyenek
Tsa bonul a sissal gyász' hangja reások
Ereket linsze rá' Rövö' unokások.

Tiska meg közzöné' a Rostonus stépen
Akusan engedven' Tsa kerelmének
Megülmi a harcának torját kevényében,
Vele társas mind a várba menének.
Lesz ott ma mulasság, vidám kere, lakma
Hóna diadalman' hát' hi ne mulatna.
Kincs hun- Eteleés' - Rippoház' nem emel,
Eresse dobog most valamennyi Rebel.

A bajnokok is közs mind sora regélik
Diadalmas arckálal penges hódí' Lestök-

Mirens nyomulának a Róza véreig
Hunnit elhagyva nyugotra megelők
Mala oss temérdek hadi preda kalmány
S megfomott tarsolyát ki ki előtárvan
Mutatá a kincses ragyogó halomban
Zámulók azok aks csodás kgalomban.

Tiska pedig érven dali ká mellé
Oly csüggesegeen állt ott mint a virág, ha
Róza sugarát a déli nap lövellé,
Es kermait álsal forró leve jászta.
Majd, mint úc kél - egy gondolatja sámadt
S neki kevéls arccal így kóla kánale.
"Dali kép asszonyom emlékekkel é meg
Mikön ama lánykat gondod alá véved."

Kép ká meg rekkens, valamint a nádskál,
Ká tövénel lopva kiggyó suhan álsal,
Maga mint a virág, ha kelyhére bogár káll
Kivívni névűjés epkedő vágygjal.
De Tiska nem lössa fatyolán keresetül
Hogy mennyire fél ak igaz feleletül.
Káza, toka vársa, mig akusan végre
Kép Tiska hamisan eketor besztelre.

"Oh igen! emlékszem... Róna ak, ugye-bar
Hó lángra kerebled egykor a kien gyult;
Ká mátfelé hajlott csapodár kive máv...
Jaj, a virág hajlik a memül a kél faj.
E lánykiv olyan mint a rét luhonja
Ká napja kanyaslik kermait bevonja

De ha feljön a föld halavány eugára
Skirmait annale is vromest hitárja

Harmatosó gyöngyét helyére fogadja -
Lagy vele csókjára esedőn bolingot,
De hajnal után ha feljőre kü napja
Kebelen nyolag más keresztös ringas.
Vona is aként tesz... Hogy bucsudat vévél
Hallód kebelének fője esedését
Lassan kés kemében a vol könnynek árja
Hogy végüleire hazán hitárja!

Az a könny hatug völt, hatuga esohajta's
A hamar felkaramát, e korán elokállost
A ringilt virágnak lepleje akadt más
Sa virág nem bánza hogy helyére szálltoss...
Hju pásttorával kidőkövöz kalombul -
Kalahova messze a Rietvixon tal,
De ha felkeresi keresztös kebelét
Megoldója kerelmét nyola tevelét!

Holyas keresztél kéni virág helyest,
I mivel egyetemben te nem kálitossad.
Ime ére jöves csak kült helyés leleset.
A jövek, a kelök elvívék azt onnat.
... Eh... lást' rési virág nem nyílik a régesz,
Hogy disse lehessen nagy ur kebelének,
Planem hogy usára hunsessék mint pompa
Ha majd más virágos visk mások vigalomba!

"... Ökép Ika te löstöd, mennyire csalódtam...
Csábító skavának én igazán hissem

His causa képlelet, légván valóslan,
Az ifju bíralma a leányi hisben?!
Szólott Tiszta bajnok kósszunkhajással,
Mint ki még alomból valóra jut álsal,
És fájón sapadtsalja, hogy a sünté képek
A felebedéskor mind mestke tünének.

De jusanak immár magas kavarba
Hol a' csatéröl megter daliaikat,
Ténstess ahsalon vig taloma vársa,
És sangasó kengess vigalom daniásas.
Lsibongva kajongva aksen külének
Kantába próbé ifiak és vének.
Végyé Szá mellé Tiszta bajnok üle
Fekete remében melyen elmenitve

Nest a novekvő kedv egyke kajosb langot
Szólott a billinom gyakoribban egyre
Csak Szá meg Tiszta ülénék budan ott
Eredő keméit egymásra kegetve
Kivökés valami édes sítok nyomsa
Mi Ronnyisene' ake, kistára ki mondva.
Ma' Tiszta fel isall; kirselen akonba'
Nin lantsos lépess a kajos vigalomba.

Tiszta elö'st remlett, mintha valakomnan
Aeg; nopsok usjan osmerne' a lantsost,
Kerelemstöl borsöl langra gyuladottan
Hokkaja kialsost: „No rajsa, vigan most
Lengó" kuzajdon vigalom dal keljen
A kerelem hangján aklad inekeljen.“
De az öreg Dalholt lantsára hajolva
A figyellő nemelé kromonun dalolta:
(Folytatjuk.)

- China -

ismenésis
(folytatás -

II

Chinának Lao-tseu után legnagyobb bölcsé, sőt a mennyiben műveinek tanításának keletesebb könni hasáca lett, az egész birodalomra, még talán nála is nagyobb, Confucse, vagy Confucius, ki Krisztus előtt 501. ben a tartományában született. Jelne vékedven, magán Különösen a "Kembelődő" bölcseségi tudományokra adta, melyekben tartai felett nagyon hamar kitünt, úgy hogy tanítói már 17 éves korától kezdve segédül vette maga mellé. Tudományának és Kuanó erkölcsi magán viselkedésének híre nem is kára a Császári udvarhoz is eljutott, s az akkor uralkodó Kudo Thang-tong, hogy érdemeit kellőleg jutalmazza, sőt nyajai főfelügyelőjévé neveztette ki. Tüztára abban egyetértésben állt is, hogy újításokat kaba don seket, a mi chinai szokásokra nézve, a lekező legnagyobb kabadalom és kitüntetés.

Huszonnegyedik évesét vala betöltendő sajátos főpásztor hivatalában, midőn atya meghalt. Kit ő a régi, sa kavargos udvarban a divatból egészen ki ment, lassó módon semestetett el. Er abból állott, hogy apját a nagyapja mellé semesteté, fejeit éjzrak, lábasdél

felé fordván, és a gyászt eresse karom érig hordora. É
három évet e mellett migom önkéjstkre fordírá.

Éz állapotában lasogassák meg őt Jen királyá
nók korresei, s kirélek föle asassáist a bölcs kor
manxás felöl. A kirélemre valódi bölcseséggel
eképen vallaskols. Sem arasokas, sem alasztalóis nem
osmerem, mi képen arhasnék tehát sanácsos neki. "Ékko
Jen királyá magákor kivássa Confuciusz kimiusán
a homi soványekkel és a saromány népével kellőleg
megismerkedést, új soványeket kötött, s nem tot
wó mulva bekövetkeést sárokásakor e kavakhat
vest buszus. "Az alsal, logy uté jöstem, közelestege
mes felsesisém, és semis közelestege mes kessem elsa'
vokván oda, kol künstén kasználhatok valakimét."

Jen királyas ota hagyván Confuciusz okorokékreül,
s az östkes chinai biradalmas beusaká, s ez usjából
csak akkor seis kaka, midön minden népét megösme
ve, belösta a nagy romlössagos, melya saromány
vegromlással fenyege sé' vala, logy vötkön a javítsá'
toleröl gondolkovvák.

30 éves volt akkor midön ujisái, servével nyilváno
san és hasarokostan fellejést, 72 tanisványa kökül
kirivalaktsván magának 72 ügyesebbes, kikkel a bi
rodalomban usargatva sanisost mindenüst.

Vallásanté alapitójával megegygyekölég sanisá' Con
fucius, logy engedelmekedni kellak ég uranale. Öt tin
selni. és egymást keresni kellak embernek. Kemle
kes siszeleste, s a kegyeles külvös mérsé'ével
nem emlékeremünle a ferjurol, mi mely bölcseséggel
sanisá, logy. "A gyermekeli kegyeles minden erinyel
gyökere, minden san forrása, ... A fejedelem atya

a nevelésnek és anyja is. keresztjét az apát úgy mint
az anyát, és szívesen a fejébe; kü alatt,
váltok legyenes és engedelmességgel; hi a family
ellen fellátad veszteki, mert kivében nem boga a
gyermeki kegyelmes, mely az engedelmességet könnyű
vérszék. Örömszelenül eskünkbe jut e sorok olvasá-
sakor: „Adja nek meg a Császárnak, a mi a Császárné-

Anyjiban sebedt, vagy salán csak nekerisette a
dolgot Conficius vallásának eskmének hirtetésé-
kor, amennyiben az egy örökös imádása helyett
az eskmének covan és kasárvastan imádása áll,
sossa fel, sa jivó” elesőt oly komályos séselekben
nyilatkozott, hogy követői csakhamar polskeusmusba
pranskeusmusba, sőt atheismusba is sülyedtek. —

Ekindaráltsal a nagyobb méretekben vilagos vallás,
beli néresek alsalános kasással vólal Chinában
a felvilagosodástabbak, s azok elvöl, kika regis
vallás prappainak korlátlan uralma alól stabadulni
törkedtek, hogy az allami életet korsterü válsokasá-
sá alsal emelni lehessen. — Csak azok ütörsek ös
és keresztisettek életés, nagy munkaja körben, kika
nagy, riváló kellemének tudatlanságuk miatt ren-
desen irigyei kolsak lenni; clannymira, hogy életis
telle felshakassania. „Hi vagyok mint a kutya s
aképen bánok velem mint a kutyaival. Monban
mit gondolok én az emberek kálájával? ...
de azért nem künöm meg annyi jót lenni, a mem-
ny, sölöm setik.

Chivón regre kalóla örjáns korcedni lassá

egybe gyűjse' legkedvesebb tanisványaik, s velök,
egy halomra felmenvén, ősök emlékezet; az ősök
felibe pedig az alsóla Risikézet, s néleseit sarral
maró könyves felsővén, könyörgött hogy az kasson
talanná ne valjék, akintán minden tanisványis elbo
csatosta maga pedig bősöletet köze vársa volka ha
lálát, mely épen 9 évvel törént az előtt, hogy Sobra
sese külezet.

Halás tanisványai egy főt ulsettek sirja felibe, mely
meg maí napig is megvan. Ugyane helyen a legnagyobb
wölben egy stemplom is építeték, mely orra kólgal,
hogy a falain levő verablákra a tudomány és érem,
akkal kitünt férfiak nevéi vesik fel.

Legnagyobb híri tanisványai valának, kik tudomá
nyas tovább fejlesztették: Lengyseun, Sontte és Meng
ssu. Rövesör körül pedig Minicus az emlékezt
mélis, Ki Prorsus előtt 314-ben külezet, s kimek
sajásos aphorizmai körül néhányas közlünk: „Ha
a halas sorakba nem veszesnek elég türi lálók, nem
minden hal, és sehnösbika kemil akksalóvra... Ne
vágya fejszik a kavasi erölke wölke stöske. —
A jó pástör megnyorja ugyan, de le nem koppsakka
jultais“

Ex urbbi aphorizmas Kitönviseu nagyon
lehesne ajánlani sok europai fejedelem beises
figyelmebe. (Folytaszjal.)

A vén hárs

Holvas eszelentkint el el ütögélnék
Jó öreg komorédotk kóslanul alatta.
Folt wörül tudna a vén hárs beszélni
Ezt mondják a házas régen meghalatta.
Hanyssor hajshatott ki nyajas rikeleskor
A mióta portik a kék, mely ulsesse
Hóla vidam lanyka, a rikegélőskör
Ezenge bokrésáis roskornba merke

Kés templom usán, íkép savassá vasarnap
Béste egy ül alá a falu ifja véne
Foly jókú tréfa, ársatlan mulasság.
Jámbor enygelgednek se lósska, se vége
Jívők tarka képen ánsaloga ifju
Veneke emlegesnek elmule jó wókes
A mikor még pajkos sikedereit vólak
Dudja az a vén hárs, . . . ölben lássa öket.

Mikor derekad még áseré gyerekkor
Mikor csak egy ágon nőst magos virágod?!
Hány gardád vól vén hárs, hány let- úmor agad
Sombogat ledullni mái hány vesel lássod?
Linyes aranyalmak e kimes pillangók
Szallnak e több kammal az ifju kiverre
Mint dalos savasskor vedres bokrésái
Riesi kék helyébe a kerelmes méhe

Emlekszel-e vén hárs, mikor egy kőp esze
Két jámbor kerelmés süstögöss alattad
Júdó-e arnyáddal minn talarsád okes.
S kedves sikkaitat furkeskesben hagyta.
Az ifju a lanykát forróan ölelte
S kőp ajkát kemérem közt át' ex esőkra
Emlekszel-e vén hárs? .. nem mai a dolog
Kéven év nagy idő, pedig akkor volt a'

A kemérmes lanyka savaj kálk a sírba
A tüzes ifju már esőndes is hallgasag.
Harslevel pergésen elmeneq lassan jár.
Kers exélhoz kővel már nem sebes a pasak.
Kek nagyon kereskes vreggárdát vén hárs,
Ha alattad regél öv pillája veszes
A jó unokáknak kivölse köte' hogy
Harsághol szurjanak sírjához kereszeset.

Az agape

- egyhártóselembri sanalmány -

et teremtes processusa az ember teremtesével
lön bevégezve, az ember a teremtes exélja, s
minsegy koronója, s minn ilyenet ily magas
pisúnselese alsal is már ki lön mondva ma
gaskos kivásáva. Es e magaskos kivásástel

jeszéire kebleben bírá a Jónást, mer hisz
meg kereset ugyan, de e kévés nélk minden
vól, boldogsága, mely órá az veszései
től, boldogsága, minden. E hize eme kév
kóban katarvódoss logy: Van isten. E kév
kó hize kielegisé' azon emberek, jenszará
leheloket.

De mivelse is meg valak: sagadnie kév
kót, de kév kó világhatalmas, ha megkisei
leise, ajánlom neki, beszélneni a francia
jónadalom iszenszagadó kórkópába, kó a
bekövetkezess veszéleléss olveszténül fel
salálandja. Igen mer e kév kóban felkise
mag is az emberiség lése boldogsága.

De a világ mindenségben eleisöl luleszó" lo
gosszi eró, muszá elég kévlesse kév az
emberek lelkeis egy nagy eszme befogadá
sára, beszállósolá ákóba az istenatyaság
eszmejét. - Az emberiség boldogabb less, mer
hize, minz a Krisztusban kóvols y elesnek
elre, felemel' és a kereset kárvain eszme'ke
kís felelem nélkül mer atyának nevezni.

Azonban a kévlesse Krisztus álsal nyilat
kóvó iszemi munkásság meg itt nem állapódoss
meg, hanem az atyaság eszmejéből kévleszténül
folyó tessvérség eszmejének befogadására is
megerlölse a lelkeket.

Íme az emberiség, mondhasni boldogsága
seszözetén, mer a midőn felsalalsa az égben

atyát, ugyanakkor megtanulsa a földön kereszt-
tesseverit. -

Genészes elohalada's az igazság bíróalmá-
ban felemelkedés a hit legfelsőbb regiójába. A
hit ily magas kifejlésében található alapja
a keresztely axon mélyvégénél, axon lefelében és igaz-
ságban élő vallásosságánál, mellyel az első ke-
restyeneknél találkoztunk. -

Ex axon fejlődési fokozat, melyen az embe-
riesség áthaladva egy nagy eszmét, tudniillik a
keresztely alsó lelkesített tessveriség eszméjé-
nek birtokára serte. Ene pedig koranszem önma-
ga, hanem axon iszeni erő' alsó vékerelésessé
a hit magát dünkens tökéletesebben jelentette
hit az emberiségnek, mig nem végre önmagát
a legmagasabb kijelentési esztétikében, a kris-
tusban megdicsőítette. -

Iszeni erő' munkasságát látjuk tehát itt is
mint mindenütt az emberiség tökéletességében; de
ist annyival inkább felszínén, mert itt iszen
saját lényé's adá' az az emberiségnek: a kere-
sset Iszeni erő' lékességét találjuk a lelket-
ben, hogy oly sikkán bírják fölfogni e rös-
tessever, s oly sikká kifejezést bírják annak
adri az agapében

Időig jutva, s egyetértendő az eszmefel-
dési fokozataim az tárgyunkhoz is elérve
örösdlyokkunk iseretésünk további folyamán
s regyünk fel abban tárgyulás vegess
rés rész: -

1. Az első részben tárgyaljuk magát az agapét. —

2. A másodikban röviden az agapé tevé-
ségét véssük le egyes kisebb alakjai-
ban máig. —

1,

A keresztények első káldában ugy-
salaljuk, hogy annak fő jellemvonása volt a
szükség nélküliség és a testvér kereset
előbe lépése. Itt egymásta legjobb test-
vér címmel neveztek, és ez nem pusztán nő-
vél náluk, hanem így, mely testvér volt akkor,
mikor hiven, és kölcsönösen beöltöztek egymás
szívójából karmakrossz kétségbeesés. Csak
is így lehettek vívőik és bánásuk közös
közvetítő, miután a legmagasabb élet, a
kereset princípiuma által voltak átharva, és min-
denki egyetértést - Pal apossal kereset - minden
kinél minden lenni. —

Felsőgesebben még nem fogják fel a testvér
női magasztosságát, mint az első keresztények,
oly tudás alaktán való megjelenés és pedig, mint
az agapénál tapasztaljuk, csak az egy alól és egy
párson egymásélete realizációjában lehet fel-
szennünk. (folytatjuk.)

Dörös Kalmán Marga László Uj Zsván Bekony, Ársal
4. Képződ. K. Kert. Bölcs. K. Kert. nyelv. K. Kert. J. Kert. Kert.

